

Institutionen för samhälls- och välfärdsstudier - ISV
Campus Norrköping

Vart ska vi mötas?

**- En studie om hur invandrarföreningar
bedriver integrationsarbete**

Alexandra Träqvist

Kandidatuppsats - 15 poäng från
Samhälls- och kulturanalysprogrammet

ISRN: LiU-ISV/SKA-G--09/15--SE

Linköpings universitet

Linköpings universitet, Campus Norrköping, 601 74 Norrköping

Institution, Avdelning
Department, Division
Institutionen för samhälls- och
välfärdsstudier
Samhälls- och kulturanalys

Datum
Date
090515

Språk

Language

Svenska/Swedish

Engelska/English

Rapporttyp

Report category

AB-uppsats

C-uppsats

D-uppsats

Examensarbete

Licentiatavhandling

Övrig rapport

ISRN

LIU-ISV/SKA-G-09/15—SE

Författare

Alexandra Träqvist

Handledare

Magnus Berg

URL för elektronisk version

<http://www.ep.liu.se>

Titel

Vart ska vi mötas? - en studie om hur invandrarföreningar bedriver integrationsarbete

Title

Where to meet? - A study about integration work between minority associations

Sammanfattning

Syftet med denna studie har varit att undersöka hur invandrarföreningar arbetar med integration samtidigt som de vill motverka splittringar inom den egna folkgruppen. Genom kvalitativa intervjuer har jag varit i kontakt med tre föreningar vars ordföranden jag intervjuat. Därefter har intervjuerna analyserats genom metoden grundad teori. Vidare har jag med hjälp av studiens teoretiska utgångspunkter: Socialt kapital, etnicitet och kultur samt integration tolkat materialet och satt det i bredare sammanhang vilket har bidragit till en analys.

Den övergripande slutsatsen är att föreningarna har en väldigt central och betydande roll i människors liv. Genom deltagande i föreningar skapas sociala nätverk, gemenskap och trygghet.

Nyckelord

Integration, etnicitet, kultur, socialt kapital, föreningsliv, minoritet, invandrare, gemenskap, socialt nätverk

Förord

Förest och främst vill jag börja med att tacka min fantastiska handledare Magnus Berg som alltid funnits till hands under studiens gång. Tusen tack för alla trevliga handledningsträffar och alla underhållande men samtidigt väldigt hjälpfulla email. Och tack för all konstruktiv kritik, uppmuntran och inspiration du gett mig under mina ”kris och panik” perioder! Det har verkligen hjälp!

Jag vill även tacka Kultur och Fritidsförvaltningen i Norrköping för alla hjälp, det uppskattas verkligen. Ni har varit till stor hjälp och bidragit med många intressanta idéer!

Och självklart vill jag även passa på att tacka alla mina informanter. Tack för att ni har delat med er av era upplevelser. Utan er hade inte denna studie kunnat möjliggöras. Tusen tack Ni har varit till större hjälp än vad ni tror!

Sist men absolut inte minst så vill jag tacka min familj och mina närmsta vänner som fått stå ut med mig under dessa veckor! Tack för allt stöd och för att ni trott på mig! Det betyder mycket för mig! Ni är underbara!

Innehåll

INLEDNING	1
SYFTE	2
AVGRÄNSNINGAR	2
ETISKA REFLEKTIONER OCH MIN ROLL SOM FORSKARE	2
METOD -GRUNDAD TEORI OCH KVALITATIV INTERVJUER	4
PRESENTATION AV INFORMANTERNA	5
BAKGRUND	5
TEORETISKA UTGÅNGSPUNKTER	6
SOCIALT KAPITAL	6
ETNICITET OCH KULTUR	8
INTEGRATION	10
TIDIGARE FORSKNING	10
ANALYS	11
FÖRENINGENS BETYDELSE	11
MOTTAGANDET I SVERIGE OCH KONTAKT MED HEMLANDET	13
VI LEVER MELLAN TVÅ VÄRLDAR	16
FÖRENINGARNAS INTEGRATIONSARBETE OCH SAMHÄLLENGAGEMANG	19
INTEGRATIONENS INNEBÖRD FÖR INFORMANTERNA	23
SYN PÅ MYNDIGHETERNA OCH ÖNSKEMÅL	25
VEM BÄR ANSVARET FÖR INTEGRATION? DET MÅSTE SKE FRÅN TVÅ HÅLL	26
AVSLUTANDE SAMMANFATTNING OCH DISKUSSION	28
REFERENSLISTA	30
TRYCKA KÄLLOR	30
OTRYCKA KÄLLOR	32

Inledning

Under de senaste decennierna har invandringen ökat i Sverige. Likt många andra områden i samhället behövde även detta område en specifik politik enbart inriktad på invandring. Det har rört sig om allt från invandrarkommittén och assimilationstänkandet till invandringspolitiken på 1970-talet och slutligen till dagens integrationspolitik som fattades av riksdagen 1996.¹ Syftet med integrationspolitiken är att aktivera och integrera invandrare i samhället. Fokus och satsningar har lagts på hur invandrare ska integreras och bli som majoritetssamhället.

Begrepp som mångkulturellt samhälle och mångfald har stått högt på agendan och blivit vardagliga ord. Dessa begrepp tydliggör att andra folkgrupper lever i samhället tillsammans med landets etniska befolkning. *De andra* har bidragit till mångfald och samhället har därmed blivit mångkulturellt. Samhället har kommit att bestå utav två grupper *vi och dem* där invandrarna är *dem* och de etniska svenskarna är *vi*.²

Invandrare har integrerats och blivit en del av det svenska samhället, en del integreras helt och "lämnar sina etniska rötter åt sidan" medan andra fortfarande kämpar för att inte kulturen från hemlandet ska försvinna tillsammans med integrationen i Sverige. Kultur och fritidsförvaltningen i Norrköping är den myndighet som är i daglig kontakt med föreningarna och har ansvar över dem. Myndigheten försöker idag att arbeta med integrationsfrågor. Ett intresse finns därför även från deras sida att undersöka hur och om föreningar arbetar med integration samt vilka positiva och - eller negativa resultat som visar sig. Denna studie kommer alltså att belysa hur tre invandrarföreningar genom föreningslivet kämpar för att hålla den egna folkgruppen samman samtidigt som de vill integreras i samhället.

---

¹ Kamali, Masoud (red.) (2006), *Den segregande integrationen, om social sammanhållning och dess hinder*, s.341ff

² Ibid. s.11f

Syfte

Syftet med denna studie är undersöka hur kulturföreningar (invandrarföreningar) bedriver integrationsarbete samtidigt som de arbetar för att motverka splittringar inom den egna folkgruppen.

Avgränsningar

För att avgränsa studiens omfång valde jag att undersöka hur tre kulturföreningar arbetar med integrationsfrågor. Jag är medveten om att valet av enbart tre föreningar har förhindrat möjligheterna för att få en helhetssyn och bredd på hur situationen ser ut bland invandrarföreningar. Detta är alltså ett medvetet val då jag inte varit ute efter studiens bredd utan varit mer intresserad av att gå in på djupet av insamlat datamaterial. Genom kultur och fritidsförvaltningen kom jag i kontakt med två föreningar och i båda fallen föreningarnas ordföranden, vilket motsvarade mina förhoppningar. Den tredje föreningen kontaktade jag på egen hand. Genom kvalitativa intervjuer med föreningarnas ordföranden har jag fått intressanta svar som hjälpt mig att uppfylla studiens syfte.

Etiska reflektioner och min roll som forskare

Då denna studie har berört människor och deras skildringar kring integration har det varit av största vikt att jag följt vetenskapsrådet forskningsetiska principer. Detta har varit ett krav jag haft som forskare för att kunna utföra studien professionellt. Syftet med de forskningsetiska principerna är att skydda informanterna, de skapar även trygghet och tillit mellan informanten och forskaren då informanten tydligt bör informeras om sina rättigheter. Informanterna tilldelades ett informationsbrev innan intervjun där all information om studien framgick. I brevet fick de även kännedom om sina rättigheter vilket innebär att de bland annat kan avbryta sin medverkan utan några skäl.³ Jag valde även att berätta om de forskningsetiska principerna (*informationskravet, nyttjandekravet, konfidentialitetskravet och samtyckeskravet*) och om informantens rättigheter muntligt innan intervjuerna i hopp om att informanterna skulle våga anförtro sig till mig. Intrycken jag fick under de tre olika tillfällena var att informanterna valde att lita på mig och de kunde därför dela med sig av sina erfarenheter utan att känna oro för att materialet skulle användas i annat än i forskningssyfte.⁴

För att kunna besvara studiens syfte har jag varit beroende av att intervjua personer som är aktiva inom föreningslivet. För att få tillträde till information om föreningen behövde jag få ett samtycke från deras sida. Jag var i början nervös över att de inte skulle vilja delta men blev istället positivt överraskad och välkomnad. Studien samtycktes av alla tre föreningarna och jag fick därmed tillträde till det fält jag var beroende av.⁵ Informanterna är medvetna om att deras namn

---

³ Vetenskapsrådet, (2002), *Forskningsetiska principer inom humanistisk-samhällsvetenskaplig forskning*, s.7

⁴ Ibid. s.5f

⁵ Pripp, Oscar (1999) *Reflektion och etik i Intervjuer* i Kaiser, Lars & Öhlander, Magnus (red.) *Etnologiskt fältarbete*, s.53

och föreningarnas namn kommer att hållas anonyma i studien och att materialet enbart kommer att hanteras av mig, min handledare samt Kultur och fritidsförvaltningen.⁶

Jag har valt att hålla informanterna anonyma eftersom de är ansikten utåt för föreningar som representerar en stor grupp medlemmar, även om detta inte varit ett önskemål från deras sida. Skälet för detta beslut är att jag av egen erfarenhet vet att det inte alltid råder enighet i föreningar. Och i detta fall då informanterna berättat om sina egna upplevelser om hur föreningarna hanterar frågor kring integration och för att hålla ihop folkgruppen, kan det vara så att någon annan föreningsmedlem reagerar på vad som sagts och inte instämmer. Därmed blir även nyttjandekravet aktuellt då jag har kunnat försäkra informanterna om att det som sägs och att material insamlingen i övrigt enbart kommer att användas i forskningssyfte.⁷ Så för att undvika onödiga konflikter är det bäst för alla att hålla personerna och föreningarna anonyma. Informerat samförstånd, konfidentialitet och anonymisering är de tre etiska aspekterna som haft störst fokus under studiens gång.

Utöver de forskningsetiska principerna funderade jag även väldigt mycket över min roll som forskare innan jag påbörjade studien. Det jag tänkte mest på och kanske till och med kände lite oro inför var hur mina tidigare personliga erfarenheter skulle påverka min roll som forskare i mötet med informanterna. Jag var tidigare väldigt aktiv inom en etniskbaserad kulturförening och är av denna anledning väldigt bekant med de frågor som berör denna studie. Under intervjuernas gång och under analysarbetet så gjorde jag mitt yttersta för att inte gå in med starka föreställningar om hur jag förväntade mig att det skulle vara baserat på mina tidigare erfarenheter. Jag har under hela studiens gång försökt hålla en neutral position och se situationen med andra ögon än vad jag är van vid.

---

⁶ Vetenskapsrådet, (2002) s. 12

⁷ Ibid. s. 14

Metod

Grundad teori och kvalitativa intervjuer

För att kunna besvara studiens syfte har jag till min hjälp använt mig av delar i Grundad teori (GT) samt kvalitativa intervjuer. Jag valde dessa metoder eftersom jag sedan tidigare har erfarenheter av att arbeta med en kombination av både GT och kvalitativa intervjuer och kände att detta var passande metoder även för denna studie. De kvalitativa intervjuerna (intervjusvaren) har varit mitt material som jag sedan kodat med hjälp av GT. Analysen har därefter framställts med hjälp av det kodade materialet. Kodningen har gått till på så vis att jag ställt relevanta frågor till mitt insamlade data material. Genom att ställa frågor till materialet har vissa upprepande och liknande mönster synliggjorts som haft en betydande roll för analysen. Liknande mönster har placerats in i olika kategorier som sedan analyserats.⁸ Kategorierna och analysen är enbart mina tolkningar, detta innebär att resultatet skulle kunna se annorlunda ut om en annan person utfört studien med samma material och utgångspunkter. Allt handlar om att jag som forskare tolkat resultatet utifrån min egen verklighet.⁹

Denna metod har alltså inneburit både för och nackdelar. Om jag som forskare skulle ha begett mig in på fältet med en föreställning om hur jag trodde att det var skulle det kunna bli fel. Eftersom analysen då skulle bli min tolkning och kanske inte motsvara informanternas berättelser, detta skulle kunna leda till att informanterna skulle kunna känna sig feltolkade vilket skulle bli fel. Vid mötet med informanterna fick de kontaktuppgifter till mig och jag berättade att de var välkomna att kontakta mig när som helst under studiens gång för att ta del av arbetet om så önskades.

Valet av kvalitativa intervjuer har känts bra då det har gynnat mig som forskare eftersom jag haft valmöjlighet till att strukturera intervjuerna efter mina önskemål och inte behövt känna mig bunden och tvungen till att följa färdigställda frågor till punkt och pricka.¹⁰ För att få ut det maximala av intervjuerna valde jag att använda mig utav semistrukturerade intervjuer, vilket innebär att jag skapade frågeteman till intervjuerna och sedan en intervjuguide.¹¹ Intervjuguiden har gett mig friheten att vara flexibel och anpassa frågorna efter varje informants svar vilket varit bra, eftersom informanterna besvarat frågorna med olika svar. Tack vare intervjuguiden anpassades intervjuerna efter varje informant och de fick tala om sina erfarenheter och vidareutveckla sina resonemang efter vad som passade dem bäst. Detta är något jag uppskattat eftersom mitt intresse har varit att höra vad informanterna vill berätta och inte vad jag förväntade mig att de skulle berätta.¹²

---

⁸ Gunilla, Guvå & Ingrid, Hylander, *Grundad teori – ett teorigenererande forskningsperspektiv* (Stockholm, 2003) s. 37f

⁹ Närvänen, Anna-Liisa (1999) *När kvalitativa studier blir text*, s.51

¹⁰ Bryman, Alan (2002) *Sambällsvetenskapliga metoder*, s.300

¹¹ Steinar, Kvale (1999), *Den kvalitativa forskningsintervjun*, s.32

¹² Bryman, A, s.300f

Presentation av informanterna

Daniel

Min första informant är en man i 60 års åldern. Han är född i Sverige varifrån han även har sina rötter. Daniel har varit aktiv inom föreningen sedan ca 15 år tillbaka och är idag föreningens ordförande. Från att vid grundandet för runt 20 år sedan varit en etniskbaserad kulturförening har föreningen idag blivit en barn och ungdomsförening med fokus på folkdans och internationella danser. Jag kommer under analysen att kalla föreningen som Daniel representerar för Z.

Jonah

Jonah är en man i 50 års åldern. Han kom till Sverige på 70 talet som politisk flykting och har sedan dess varit väldigt aktiv inom föreningslivet. Än idag är han väldigt aktiv och är föreningens ordförande. Föreningen är en kulturförening med störst fokus på folkdans. Under studien kommer Jonahs förening att kallas för X.

Gabriel

Gabriel är en man i 45-50 års åldern. Han har varit aktiv inom föreningslivet inom föreningslivet sedan 70 talet då han kom till Sverige. Han har under många år varit och är än idag föreningens ordförande. Föreningen är en etnisk kulturförening där allt kulturellt är i fokus, till exempel, folkdans, matlagningskurser etc. Föreningen är även väldigt kända för föreningens fotbollslags framgångar. Y står för Gabriels förening.

När informanterna under citaten nämner namnet på sin folkgrupp, hemlandet eller föreningens namn kommer det att ersättas med Z, X eller Y beroende på av dem det är som talar.

Bakgrund

Av egen erfarenhet vet jag en del invandrargrupper som är väldigt engagerade inom föreningslivet. Inom föreningarna anordnas aktiviteter för medlemmarna som till exempel: läger, skidresor, veckoslutskurser, matlagningskurser, hemspråk, dans och teater, jul- och påskpyssel, fester, barndiscon, föreläsningar, idrottsturneringar etc. En del aktiviteter är typiska för just gruppens kultur medan andra aktiviteter är ”hur svenska som helst”.

Ett hinder som kan uppstå, men inte nödvändigtvis, är att föreningarna gärna vill integreras i samhället men samtidigt bevara sin egen kultur. Även om det inte syns ute i samhället så arbetar föreningar ofta med integration fast inom föreningen. Under föreningsaktiviteterna brukar aktuella ämnen som berör samhället diskuteras. Medlemmarna är alltså *delaktiga* i det som sker i samhället *genom* föreningslivet, men det kanske inte alltid syns utanför föreningens väggar.

I och med detta kan en bild skapas hos samhällets medborgare att invandrarna endast håller sig för sig själva och inte bryr sig om att integreras i det svenska samhället.¹³ Det kan skapa irritation hos majoritetsbefolkningen då de kan tycka att invandrarna inte anstränger sig. En tanke finns att Sverige välkomnat invandrare och integrationspolitiken men att den inte mötts av samma vilja av invandrarna, de bryr sig inte och fortsätter leva inom ”sitt egna”. En följd av detta är att det kan bidra till vad vi idag kallar för främlingsfientlighet. Majoritetsbefolkningen kan känna att invandrarna kommer och tar över delar i samhället utan att själva försöka bli en del av samhället. ”Om man vill motverka rasism och diskriminering måste invandrarnas brister och deras ovilja till integration åtgärdas så att de inte väcker svenskarnas främlingsfientlighet”.¹⁴

Sverige måste möta invandrarna och invandrarna måste möta Sverige någonstans på vägen. Integration bör ske i ett samspel mellan samhällets grupper. Idag finns en bild av att integrationspolitiken endast syftar till invandrare då det menas att invandrare har kulturella särdrag och att *de* ska integreras för att *de* är *annorlunda*.¹⁵ En förutsättning för att invandrare ska kunna integreras är att de själva känner sig som invandrare och markerar detta genom sin etniska kultur. Alltså handlar det inte om att majoritetsbefolkningen ska vilja att invandrare ska integreras, utan det handlar om föreställningen som menar att invandrare är annorlunda och känner sig annorlunda. Det förutsätter alltså att invandrare först måste vara annorlunda och ha en etnisk kultur som ska integreras för att sedan kunna bli som majoritetsbefolkningen. En kluvenhet kan skapas hos invandrarna i denna motsägelsefulla tillvaro och de kan hamna mellan två världar där de varken tillhör det ena eller det andra.

Jag får ett intryck av att integrationen känns konstgjord, istället för att integrera människor segregerar man dem istället. Så länge integrationspolitik är nödvändigt bekräftas segregationen som pågår i samhället.¹⁶ Det kan tolkas som att integrationens dåliga sida är segregation och segregationens goda sida är integration, de går hand i hand.

Teoretiska utgångspunkter

De centrala och ständigt återkommande begreppen i denna studie är *Socialt Kapital*, *Etnicitet* och *Kultur* samt *Integration*.

Socialt Kapital

Den teori som haft störst relevans för studien har varit *socialt kapital*. Robert D. Putnam och Jane Jakobs presenterar socialt kapital som relationer mellan människor, sociala relationer och något som stärker gemenskap. Jakobs beskriver socialt kapital som ”gemenskapernas sociala strukturer”.¹⁷ Socialt kapital används inom nio områden och just arbete och organisationer är ett

---

¹³ Kamali, Masoud, s.341

¹⁴ Ibid. s.14f

¹⁵ Ibid. s.13ff

¹⁶ Ibid. s.13

¹⁷ Hyypää, T. Markku (2007), *Livskraft ur gemenskap – om socialt kapital och folkhälsa*. s.37

av dessa och kan därför användas i denna studie,¹⁸ då föreningarna är sociala nätverk där människor arbetar ideellt tillsammans för föreningen och samhällets välgång.¹⁹ ”I grunden är det sociala kapitalet en samhällelig egenskap som på bred bas garanterar medgivande, mänskliga rättigheter, rättvisa och fullständigt politiskt och ekonomisk deltagande. Enligt den vidaste definitionen betyder socialt kapital normer och sociala relationer som rotas in i samhällets sociala strukturer och som ger människorna möjligheter att koordinera sin verksamhet för att nå de uppställda målen.”²⁰ Enligt Putnam är socialt kapital bland annat ”förtroende, normer och nätverk som kan underlätta för samhällseffektiviteten”²¹

Föreningarna har många medlemmar som inte nödvändigtvis behöver vara släktingar eller vänner privat men gemensamt har de föreningen och de arbetar förmodligen för samma saker då det handlar om att uppfylla föreningens målsättning. Genom föreningen skapas normer och sociala nätverk stimuleras och upprätthålls.²² Medlemmarna har invandrarbakgrund och kanske därför inte är så starka ensamma i samhället. Tillsammans med de andra medlemmarna i föreningen och andra föreningar med samma målsättning kan de växa starka tillsammans. De sociala banden mellan medborgarna blir starka eftersom de tror på samma sak.²³ De sociala banden skapar därmed trygghet för medlemmarna eftersom de vet att de har någon att vända sig till vid svåra situationer.²⁴

Det sociala kapitalet skapar gemenskap och Putnam delar in det i två led: överbyggande (bridging) och sammanbindande (bonding). Inom etniska kulturföreningar är det vanligt att det sammanbindande förekommer vilket innebär att identiteten hos föreningsmedlemmarna stärks. Mellan föreningen och andra föreningar/organisationer och myndigheter tillämpas det överbyggande. Det överbyggande sociala kapitalet sträcker sig alltså utanför föreningens väggar till samhället och bidrar till ökad gemenskap mellan till exempel föreningar och myndigheter.²⁵ Ett gott samarbete med myndigheter är endast till föreningens fördel då de även får ett bra rykte.²⁶ Ett gott rykte leder i sin tur till förtroende mellan de olika organisationerna vilket är av största vikt inom det sociala kapitalet. Föreningarnas sociala nätverk växer även i och med detta.²⁷ Nedanför har jag ”bifogat” en tabell som genom korta förklaringar ger en överblick om hur socialt kapital används. Med typ menas det vilket socialt kapital det handlar om; det sammanbindande, överbyggande eller nivåänkande. Komponent innebär vad det är som sker

---

¹⁸ Hyppää, T. Markku s. 39

¹⁹ Putnam D. Robert (2001), *Den ensamme bowlaren – Den amerikanska medborgarandans upplösning och förnyelse* s.121f

²⁰ Hyppää, T. Markku s.39f

²¹ Putnam D. Robert (1996) *Den fungerande demokratin – medborgarnas röster i Italien* s. 201

²² Bengtsson Bo (red) (2004) *Föreningsliv, maket och integration*. s.14

²³ Hyppää, T. Markku, s.40f

²⁴ Karin Borevi (2004) *Den svenska diskursen om staten, integrationen och föreningslivet* s.31

²⁵ Ibid. s.33

²⁶ Putnam D. Robert (1996) s.202

²⁷ Ibid. s. 204

genom de olika typerna. Och nivå innebär för vem det sker: 1) individer, 2) Grupper 3) Myndigheter.

” Typ	Komponent	Nivå
1. Sammanbindande eller ”bonding” (horisontellt mellan människor)	Strukturellt (socialt nätverk) och kognitiv (tillit, växelverkan)	Individuell (hushåll)
2. Överbyggande eller ”bridging” (horisontellt mellan grupper)	Strukturell (social kontroll) och kognitiv (deltagande tillhörighet)	Gemenskap (Grupp, nation)
3. Nivåänkande eller ”linking” (vertikalt, mellan myndigheter och undersåtar)	Strukturell (organisationer)	Myndigheter (maktrelationer) ”28

Karin Borevi beskriver Putnams resonemang som sådana att det överbyggande sociala kapitalet är det bästa för att stärka relationer med samhället och myndigheter. Hon vidareutvecklar det som att Putnam menar att: för att en förening ska få bidrag av staten bör föreningarna arbeta och vara för ett överbyggande socialt kapital. Eftersom det sammanbindande sociala kapitalet har en tendens till att isolera gruppen från samhället och på så sätt motverka integration. Men å andra sidan är det sammanbindande sociala kapitalet nödvändigt vid situationer där målet är att stärka relationerna och identitet tillhörigheten mellan en grupp.²⁹ Min uppfattning av socialt kapital och dess två led är bägge grenarna är av betydelse beroende på vilken situation föreningen i fråga befinner sig i.

Etnicitet och Kultur

Ordet etnicitet får automatiskt tankarna att referera till olika minoritetsgrupper som lever i samhället, dessa minoritetsgrupper går även under beteckningen invandrargrupper. Begreppet har sitt ursprung i grekiskans *ethnics* som under antiken betydde ”vilde/hedning”.³⁰ Idag har ordet dock inte samma dramatiska betydelse men gemensamt med antiken är att begreppet än idag betecknar människor som har kulturella särdrag och står i ett utanförskap i relation till samhället.³¹ Aleksandra Åhlund skriver i boken *Etnicitet gränser och mångfald* att etnicitet än idag förknippas med invandrare och inte med majoritetsbefolkningen. Invandrarna är främlingarna, de som har kulturella särdrag och ”står utanför samhället”. De har kommit att kännetecknas som de andra.³² Då invandrarna ses som främlingar i majoritetsbefolkningens ögon kan de hamna i ett socialt utanförskap vilket resulterar i att de ”isolerar” sig och håller sig för sig själva. Detta innebär att gränsdragningar skapas mellan invandrarna (minoritetsgruppen) och

²⁸ Hyppää, T. Markku, s.43

²⁹ Borevi, Karin, s.33f

³⁰ Hylland Eriksen Thomas (1993) *Etnicitet och nationalism* s.12

³¹ Åhlund, Aleksandra (2005) *Etniciteters mångfald och mångfaldens etniciteter* s.29f

³² *Ibid.* s.49

majoritetsgruppen. Gränsdragningarna skapas på grund av olikheterna mellan minoriteten och majoritetsbefolkningen, olikheterna i detta fall är etniciteten och den kulturella tillhörigheten.³³

Jag tolkar dessa gränsdragningar som både positiva och negativa och kan delvis relatera de till socialt kapital. Å ena sidan verkar gränsdragningarna positivt för folkgruppen i fråga då de stärker deras gemenskap (bonding) men å andra sidan skapas större klyftor till majoritetsbefolkningen vilket leder till minskad integration (bridning förekommer då inte). Thomas Hylland Eriksen menar att ”termen ”etnisk grupp” har kommit att betyda ungefär ”ett folk” ”.³⁴ Och för att människor ska tillhöra en etnisk grupp förutsätter det att det finns gemensamma faktorer som håller dem samman som ett folk. Kulturen är det allra viktigaste och detta innefattar att de har ett gemensamt språk, religion, liknande utseende och att de har sitt ursprung inom ett visst geografiskt område. Dessa faktorer stärker känslan av att ”vi är ett folk” och faktiskt har ett gemensamt etniskt ursprung.³⁵

Hylland Eriksen menar dock att kultur nödvändigtvis inte behöver tillhöra just ett folk (med samma etniskt ursprung) utan att det mer handlar om att det är den världsbild vi växt upp med. Jag finner Hylland Eriksens resonemang ytterst logiskt då han menar att kultur är något flytande som rör sig över geografiska gränser i samband med att människor förflyttar sig.³⁶ För mycket riktigt är det så att kulturer skapas inom olika geografiska områden. Detta är förstäeligt eftersom människorna som lever på en plats gemensamt skapar normer, regler, traditioner, maträtter, danser och musik utifrån det geografiska områdets förutsättningar och möjligheter. Detta är nog den största anledningen till att vi förutsätter att en viss kultur tillhör ett visst folk då det oftast är så att det är ett folkslag som växer upp på ett ställe där de tillsammans skapar sin kultur.³⁷

Men idag då vi lever i en globaliserad värld är det svårt att hävda att en kultur enbart tillhör ett visst etniskt folkslag. Hylland Eriksen skriver att skillnader och variationer förekommer bland alla folkslag, det är skillnader mellan utbildade och outbildade, kvinnor och män, rika och fattiga etc. Detta gör att det även inom dessa grupper förekommer kulturella olikheter, även om de alla har samma etniska bakgrund.³⁸ Människor skapar sin kultur utifrån sina egna livsvillkor. I och med att folk förflyttar sig världen över och etablerar sig i nya samhällen (förutsatt att de tar del av det nya samhället) delar de även med sig av sin kultur. Människor ger och tar och idag finns en frihet att själv skapa den kultur man vill, det går att ”plocka” från olika kulturer och skapa en egen kultur.³⁹

Ytterligare ett exempel som påvisar att etnicitet och kultur nödvändigtvis inte bör gå hand i hand är det Hylland Eriksen skriver om att normmän i Oslo har mer gemensamt med svenskar i

³³ Åhlund, Aleksandra s.48f

³⁴ Hylland, Eriksen, Thomas (1993) s.20

³⁵ Deniz, Fuat & Perdikaris Antonios (2000) *Ett liv mellan två världar – En studie om hur assyriska ungdomar som andra generationens invandrare i Sverige upplever och hanterar sin livssituation.* s.40

³⁶ Hylland, Eriksen, Thomas (1999) *Kulturterrorismen – en uppgörelse om kulturell renhet* s.17

³⁷ Ibid.s.20

³⁸ Ibid. s.17

³⁹ Åhlund Aleksandra s.32

Stockholm och i andra storstäder runt om i Europa än vad de har med bönder i Norge. Detta stämmer ju självfallet eftersom storstadskulturen ser annorlunda ut än livet på landet. Återigen handlar det om det Hylland Eriksen hävdar om att vi är uppfostrade med att tro att ett land måste ha en viss kultur och därför förutsätter att varje etnisk grupp har en egen kultur.⁴⁰

Integration

Då integrationspolitiken skapades av riksdagen 1996 var syftet att främja integration bland människor i samhället. Invandrades situation skulle bättras och många kommuner hade projekt för att integrera invandrare. Masoud Kamali menar att integrationspolitiken fick motsatt effekt och att segregationen växte sig starkare än någonsin istället.⁴¹ En tolkning kan vara att för att integration ska vara nödvändigt i ett samhälle förutsätter det att något är annorlunda och behövs integreras. Denna tolkning bidrar till åtskiljandet mellan människor istället för att minska skillnaderna vilket är integrationspolitikens verkliga mål.⁴² Vidare ifrågasätter Kamali tanken om att det tas för givet att det är invandrare som ska integreras och inte majoritetsbefolkningen. Majoritetssamhällets kultur anses vara den rätta och invandrarnas kultur är underordnad den svenska.⁴³ En del menar att integrationens dörrar har öppnats av Sverige men att invandrare inte varit lika positiva till det, utan de ”vänder ryggen till” istället.⁴⁴ Men som ovannämnt hävdar Kamali att integrationspolitiken bidragit till segregation. Hur man än vrider och vänder på det finns det för och nackdelar. Men syftet med integration är att människor oavsett etnisk bakgrund, ålder, kön och social status ska ha samma rättigheter.⁴⁵

Tidigare forskning

Jag har inte haft några svårigheter med att hitta material och litteratur till arbetet eftersom forskning bedrivits inom detta område sedan många år tillbaka. Forskare vars böcker varit till stor hjälp under analysdelen är bland annat Masoud Kamalis *Den segregerade integrationen, om social sammanhållning och dess binder*, Erik Olsson (red.) tillsammans med flera andra författare i boken *Etniciteternas gränser och mångfald*, Thomas Hylland Eriksens båda böcker *Kulturterrorismen* och *Etnicitet och nationalism*, Aleksandra Åhlund med sina texter ibland annat Erik Olssons böcker. Dessa forskare och många fler (som jag har använt mig utav) har bedrivit forskning om etnicitet och integration. Texterna handlar om hur det är att leva mellan två världar, hur en folkgrupps etniska kultur påverkas av att leva i diaspora, minoriteternas integrationsarbete, vad skillnaderna mellan etnicitet och kultur är etc.

---

⁴⁰ Hylland, Eriksen, Thomas (1999) s. 22

⁴¹ Kamali, Masoud, s.11

⁴² Ibid. s.11

⁴³ Ibid. s.13

⁴⁴ Ibid. 14f

⁴⁵ Madsen, Bent (2006) *Socialpedagogik – Integration och inklusion i det moderna samhället* s.139

Analys

Föreningens betydelse

Gabriel: Föreningen håller oss samman. Utan föreningen och föreningslivet skulle vi varit splittrade.

Föreningar har en central och viktig roll i många människors liv. Det är en plats där folk med gemensamma intressen träffas och umgås. Det är även en plats där nya kontakter knyts både inom och utanför föreningens väggar.⁴⁶ För invandrare är oftast föreningen ”mer än bara en förening” och har en djupare betydelse för dem. Invandrare är minoritetsgrupper i de värdländer som de är bosatta i, vilket innebär att de lever i ett samhälle där kulturen inte är som den de är vana vid. En kamp kan pågå mellan mötet med den nya svenska kulturen i förhållande till kulturen från hemlandet. Det handlar om att finna en balans mellan kulturen och inta olika identiteter vid olika situationer, ibland passar det bättre att vara svensk och ibland passar det bättre att vara invandrare.⁴⁷ När människor befinner sig i en sådan situation kan föreningen få en väldigt betydande roll och bli en trygghet i deras liv.⁴⁸

Tillsammans med släktingar och vänner träffas man i föreningen och umgås. Delar från det svenska samhället förs in i föreningen men samtidigt fungerar föreningen som en plats där människor är fria att bevara sin etniska identitet. Invandrare med samma ursprung brukar ofta bosätta sig inom samma område och i många fall ligger även kulturföreningen i området. Att föreningen ligger i området innebär att den blir lätt tillgänglig för de flesta, både äldre och små, föreningen blir alltså en trygg och attraktiv mötesplats att umgås i.⁴⁹ Att föreningsmedlemmarna bor nära varandra och har föreningen i närheten ökar känslan av gemenskap och trygghet. Medlemmarna som är släkt och vänner vet att det ofta finns någon som ställer upp och att föreningen finns nära till hands vid behov, de behöver aldrig känna sig ensamma.⁵⁰ Att känna denna trygghet betyder mycket för många, Robert Putnam menar att människor väljer att lita på de man känt länge. I och med att föreningsmedlemmarna är släkt och vänner har känt varandra länge finns därför, förutom trygghet, tillit inom föreningens väggar.⁵¹

Daniel: Jaa målsättningar de e väl de att ungdomarna ska ha de en bättre fritid. [...] Vi har dans träningar fem dagar i veckan, för det är fem grupper då i olika åldrar. [...] Som jag sa tidigare det finns ju familjer med fler barn i. Dom betalar en medlemsavgift för alla tre alltså. Så det är ju dyrare att vara ensam än flera. Det är samma avgift, och det är just för att vi inte ska utestänga barn som har taskiga familjeförhållanden. Alla har möjligheten att vara med

⁴⁶ Wahlström Katarina (2003) ”Chile är bäst” – Kvinnors gemenskap bortom exilen. s.51f

⁴⁷ Kamali, Masoud s. 349

⁴⁸ Kvist, Lukkarinen, Mirjalisa (2006) *Tiden har haft sin gång – Hem och tillhörighet bland sverigefinnar i Mälardalen*. s.123

⁴⁹ Wahlström, Katarina s.44

⁵⁰ Maya Mourad (2006) *Svartskallarnas Botkyrka* s.127

⁵¹ Putnam, D. Robert (2001) s.143

Daniel berättar att föreningens målsättning är att ge ungdomarna en nyttig fritid. Föreningen har dansträningar fem dagar i veckan. Att ha en förening att gå till skapar trygghet för ungdomarna. Han berättar att en del barn kommer från familjer med dåliga familjeförhållanden så tack vare den låga medlemsavgiften kan en familj med fem barn vara med i föreningen men betala samma summa som en familj med ett barn. Området Z föreningen ligger i klassas som ett problemområde och de har ibland kommit i kontakt med problembarn och försökt hjälpa dem. I vissa fall har de lyckats men i andra då ungdomarna inte brytt sig har föreningen insett att det inte är värt att fortsätta.

Daniel: [...] Men sen har det ju funnits problembarn här också i Z (föreningen) faktiskt som vi har försökt att jobba med. Ne men det har inte funkade eftersom de vi har tänkt på har inte brytt sig och då går det ju inte att hålla på. Och nu senaste då var det ju det här för två eller tre somrar sen då hände det ett mord i Z (bostadsområdet). Farsan mördade sin hustru alltså och tog livet av sig själv. Då var det tre barn och det ena barnet är ju med i Z (föreningen) Så, så det vart lite turbulens i gruppen då. Så själva gruppen Z (föreningen) tog ju hand om tjejen ordentligt.[...]

Daniel berättar vidare att föreningen inte längre är en invandrarförening som det var då den startades. Under årens gång och med önsningar av barnens föräldrar avgick föreningen från det Z (landet) riksförbundet. Idag är det enbart en dansförening för ungdomar där den etniska kulturen inte längre har någon betydelse. Medlemmarna har olika etniska bakgrunder och danser från hela världen dansas. Daniel berättar att det under vissa perioder är mer barn från ett land än ett annat. Han berättar vidare att de i föreningen har märkt av att där det är oroligheter och när flyktingar kommer till Sverige så har även majoriteten av barnen varit från de länderna. Föreningen kallar sig inte för en etnisk kulturförening längre som föreningarna X och Y gör. Majoriteten av medlemmarna är invandrare dock, så det är fortfarande en invandrarförening men någon specifik etnisk invandrarförening är det inte längre, det har snarare blivit en nationell förening. Jag får även uppfattningen av att föreningen tagit steget längre än att bara vara en invandrar förening, det har kommit att bli en social trygghet i många barns liv då de fått stöd och hjälp från föreningen.

Daniel: Nae alltså just nu är det mest från Irak och Iran och sen de e syrianer och ehh eh jag kan inte sära på alla. Alltså från början så var det en Z (landet) förening. Men ee saker och ting utvecklats så nu blir det dans ifrån i stort sätt hela världen. Vilket är en klar fördel, blandningen utav folk, det har bara blivit så automatiskt. [...] Om man drar klockan tillbaka, när Chile kuppen var, då hade vi mkt chilensare med. Där oroshärdarna är där kommer det många barn ifrån alltså, så ibland så e det ju övervägande aa från Irak till exempel.

Informanterna trivs i sina föreningar och spenderar mycket fritid där.

Gabriel: [...] Em, alltså föreningen har blivit, det har blivit ett andra hem för de flesta av oss. Det är mycket som händer här och det blir ganska ofta så att, att föreningen tar upp hela ens vardag. Men det är ju inte dåligt eftersom de flesta man umgås med också är medlemmar och brukar vara i föreningen, så man träffar ju ändå folk. Och samtidigt som man umgås kan man uträtta lite nytta.

Gabriel berättar i ovanstående citat att föreningen blivit ett andra hem för dem. Men till skillnad från ett ”vanligt” hem där man umgås med släkt och vänner så kan även nytta utträttas. Jag ställde informanten frågan om vad han menade med att ”uträtta lite nytta”. Han syftade på föreningens mål, bland annat att bevara den etniska kulturen.

Gabriel: Vi gör vad vi kan, kanske inte alltid tillräckligt... Men ändå, rent konkret alltså så satsar vi hel del på hemspråk undervisning, matlagningskurser i den X (folkgruppens namn) matkulturen. Vi har även dansgrupper för småbarn och ungdomar och en del hel del teater verksamhet förekommer också. Men alltså förutom det här så har vi mycket annat också, som, som berör samhället också och inte bara oss.

Gemensamt bedriver föreningsmedlemmarna aktiviteterna i föreningen. Och i de fall då föreningen lyckats åstadkomma något bra som hjälper andra, har fler människor blivit delaktiga.⁵² Det unika för föreningarna, i många fall, är att eftersom personer är med av fri vilja och arbetar ideellt så förväntar de sig inget tillbaka efter att de bidragit med något positivt. Då föreningen är allas, har alla lika mycket ansvar och man bör behandla personer efter hur man själv vill bli behandlad.⁵³ Tack vare en sådan inställning i föreningarna har de kommit att arbeta för något större än bara att bedriva kulturell verksamhet inom föreningen. Föreningarna har lyckats arbeta lokalt i samhället men även på en global nivå med gränser utanför Sverige.⁵⁴ Det handlar om att hjälpa befolkningen som lever kvar i föreningsmedlemmarnas hemländer.

Mottagandet i Sverige och kontakt med hemlandet

Min tredje informant Jonah berättar i nedanstående citat om hur de bildade föreningen. Informanten immigrerade till Sverige som politisk flykting under en period då hans hemland hamnat i en militärkupp. Kvar i hemlandet fanns folk i stort behov av stöd på många sätt. Av denna anledning ville de X (folket) som immigrerat till Sverige bilda en förening med syfte för att hjälpa befolkningen i hemlandet.

Jonah: Ja i Sverige, i hela Sverige. Och här i Norrköping var vi 6 stycken tror jag. Och då ville vi bygga en solidaritetsnät för att hjälpa dem i fängelset plus vi ville hjälpa också det fattiga folket som fanns där. Och därför organiserade vi en förening med sikte, eller med mål framförallt solidaritet med X (folket), som kämpar fortfarande där, plus de i fängelset. Och när vi kom till Sverige var konjunkturen var väldigt positiv till X (landet). Och det var Olof Palme som var statsminister här så det var naturligt att vi fick större hjälp. Och när vi organiserade föreningen var vi bara fem eller sex stycken X (folket) här men vi fick väldigt snabbt kontakt med svenskar. Vi fick prata om X (kontinenten) och X (landet).

---

⁵² Putnam, D. Robert (2001) s.122

⁵³ Ibid. s.41f

⁵⁴ Ibid. s.159

Informanten menar att de blev väl mottagna i Sverige och kanske var det tack vare att Sveriges dåvarande statsminister Olof Palme och hans regering stöttade människor i nöd.⁵⁵ Samtidigt kan det bero på att de kom till Sverige då landet behövde arbetskraft och detta gav ytterligare möjligheter.⁵⁶ Informanten berättar vidare att de fick möjlighet att berätta om landets situation och att folk faktiskt intresserade sig. Ett engagemang väcktes i samhället och folk förstod att det handlade om människor som behövde hjälp. Detta resulterade i att många svenskar ville vara med och hjälpa till att bygga upp föreningen.⁵⁷ Innan föreningen bildades officiellt samlades pengar in och liknande saker för välgörenhetsändamål till hemlandet.

Jonah: Ja, och då vi träffad femton-tjugo svenskar som ville vara med och vi organiserade dem och så startade vi X (föreningens namn) föreningen 1977. Men innan dess gjorde vi vissa grejer för att försöka samla pengar.

I många fall har kulturföreningar ett mål att hjälpa människor som är kvar i hemlandet. Utskott har ibland bildats i föreningarna eller organisationer som enbart har i syfte att hjälpa de som är kvar i hemlandet. Människor arbetar ideellt inom föreningarna och i organisationerna för att uppnå något positivt och hjälpa sitt folk. Som Jonah berättar engagerar sig ibland även människor som har ett annat etniskt ursprung för att hjälpa till. Frågor om att hjälpa människor i nöd handlar inte längre bara om föreningen och dras medlemmar utan det handlar om ett mer globalt perspektiv. En känsla av solidaritet skapas hos människor och de vill faktiskt utträtta någon nytta när de har möjlighet till det. En grupp skapas därmed med ett och samma mål. Per Gustavsson skriver i kapitlet *Ett transnationellt perspektiv på migration* i boken *Transnationella rum* att människor invandrare ofta hjälper sitt folk som är kvar i hemlandet,⁵⁸ vilket är vad båda föreningarna Y och X har gjort.

Gabriel: Vi satsar väldigt mycket på att hjälpa vårt folk i hemlandet. Vi har haft turen att komma in i ett bra samhälle och fått stora livsmöjligheter. De som lever kvar, de, de har inte samma möjligheter som oss. För dem handlar livet mer om ”hur ska jag överleva dagen, kan mitt barn komma hem säkert från skolan, hur ska vi få pengar för mat”. Av denna anledning tycker jag personligen, eller rättare sagt, vi i föreningen tycker att det blir väldigt naturligt att vi har som ett av våra starkaste mål att hjälpa dem. För det kunde lika gärna varit vi i deras situation nu.

Gabriel berättar att de möjligheter de fått i samband med migrationen i Sverige är uppskattade. Gustavsson menar att i en situation, likt den informanten Gabriel berättar om, är det naturligt att immigranterna vill hjälpa befolkningen som är kvar i hemlandet, eftersom de själva vet hur det är att befinna sig i deras situation.⁵⁹ Thomas Hylland Eriksen skriver i boken *Kulturterrorismen*

---

⁵⁵ Wahlström, Katharina s. 33

⁵⁶ *Ibis*. s.33

⁵⁷ Putnam, D. Robert (2001) s.122

⁵⁸ Gustafson, Per (2007) *Ett transnationellt perspektiv på migration* s. 23

⁵⁹ *Ibid*. s. 23

”själva gruppens sammansättning beror faktiskt också på situationen”⁶⁰ Med detta menar han att grupper skapas beroende på vilken situation människor befinner sig i. Vidare skriver han ”det är folk som anser sig sitta i samma båt som bildar en grupp, som själva tecknar bestämda konturer kring sig själva i bestämda situationer.”⁶¹ Föreningarnas grupsammansättningar ser ut på samma sätt som Hylland Eriksen beskriver grupper. Det handlar om att en grupp människor har gått ihop och bildat en grupp i förhoppningar om att uppnå ett gemensamt mål.

Föreningarna har via olika sätt tack vare media lyckats hålla kontakt med andra föreningar i landet och med hemlandet. Gustavsson kallar denna kommunikation för ”virtuell rörlighet”⁶²

Jonah: Ja, nu det är det kulturen. Nu jobbar vi med dansgruppen och vi har en webbsida som vi håller på nu att bygga den. Vi håller på att bygga den. Plus vi har en radio som vi sänder på spanska en gång i veckan, en timma. Så det är tre saker vi satsar på . Med dom tre saker vi har kontakt med vårt land X (landet).

Hemsidorna fungerar som sociala rum på Internet för att hålla kontakten. En del föreningar och organisationer har skapat sina hemsidor i en Communityform där möjligheter finns att diskutera i forum och chatta med varandra etc. Hemsidor hjälper folk att hålla kontakt med varandra, vilket i sin tur bidrar till ökade sociala nätverk.⁶³ Aktiviteter som sker i föreningen rapporteras via hemsidorna, nyheter om vad som sker med befolkningen i hemländerna framkommer med mera.

För invandrare som känner sig ensamma i det nya samhället är hemsidorna ett bra sätt att skapa kontakter på med sitt folk, det leder till att de kan känna gemenskap med andra av sitt folk i det nya landet.⁶⁴ Hemsidorna fungerar även bra som informationskällor för personer som flyttar runt i olika städer och länder över världen, det ger dem möjligheter till att följa utvecklingen för sin förening och sitt folk.⁶⁵ Förutom att hemsidorna fungerar bra som kontaktlänkar för invandrare i värdländerna fungerar de även som kontaktfält till hemlandet. Tack vare media och dess möjligheter blir inte den geografiska distansen ett hinder på samma sätt som det var förr. Det underlättar istället kommunikationsmöjligheterna med hemländerna.⁶⁶ Erik Olsson skriver i *Etnicitetens gränser och mångfald* ”de globala nätverken tycks vara ett tecken på att ett slags modern överlevnadsstrategi håller på att utvecklas”.⁶⁷ Tack vare att olika former av medier är globalt omfattande idag lyckas människor med samma etniska ursprung hålla kontakten med varandra oavsett vart i världen de befinner sig.

Utöver Internet (hemsidor) som utgör den största delen av media så har även X föreningen en radio kanal som sänder på X (föreningens språk) en gång i veckan. Detta är bra eftersom det ger, speciellt den äldre generationen som kanske inte kan hantera Internet i samma utsträckning

---

⁶⁰ Hylland, Eriksen, Thomas (1999) s.33

⁶¹ Ibid. s.33

⁶² Gustafson, Per s. 21.

⁶³ Ibid. s.s23

⁶⁴ Ibid. s.16

⁶⁵ Ibid. s. 17

⁶⁶ Ibid. s.15ff

⁶⁷ Ibid. s. 15

som de yngre, information och en gemenskapskänsla.⁶⁸ Förutom att hemsidor, radio, tv kanaler med mera, fungerar som medel för att stärka gemenskapen för ett folk i diaspora ger det också samhället och majoritetsbefolkningen möjligheter till att ta del av föreningarnas verksamhet. Detta kan bidra till att fler utifrån tar kontakt med föreningarna och blir delaktiga vilket är positivt då fler människor kommer att hjälpa till att försöka förverkliga föreningarnas målsättning, där bland annat välgörenhet ingår. Putnam hävdar att människor som är delaktiga i sociala nätverk i större grad bidrar med pengar till välgörenhet än människor som inte är delaktiga.⁶⁹ Jag tolkar detta i relation till föreningarnas situation att det kan bero på att människor som blir delaktiga känner mer sympati för människor i nöd än oengagerade människor. Det blir lättare att skänka pengar tillvälgörenhet när man är har kännedom om organisationen och är medveten om att pengarna går till rätt ändamål. I föreningar skiljer sig aktiviteten mellan medlemmarna, en person som arbetar heltid och har småbarn hemma kanske inte har samma möjlighet att vara aktiv i föreningen på samma sätt som en halvtidsarbetande eller en ungdom. Av denna anledning bidrar även många med pengar till föreningarna för att visa att de faktiskt bryr sig även om de inte kan vara lika delaktiga.⁷⁰

Gabriel: Vi har väldigt mycket medlemmar i föreningen. Men det är inte alla som är delaktiga, tyvärr. Det finns de som alltid är i föreningen och anordnar aktiviteter, sen finns de som är delaktiga på alla aktiviteter utan att vara med och ordna något och så finns självklart den delen som endast är medlemmar på papper och inte alls aktiva. Alltså, passiva medlemmar. Men majoriteten av medlemmarna är aktiva.

Vi lever mellan två världar

Jonah: Och då det hade kommit två nya saker, först det arbete som vi skulle göra i kulturverksamheten och integration så vi skulle komma ut till den svenska samhället. Vi började väldigt snabbt att diskutera; vad tycker vi om integration? Hur regeringen har sin strategi för att de pratar om integration. Och vi det var, den andra generationen också, för våra barn, en del växte upp här. Så de var precis som svenskar, de pratade flytande svenskar. Gick på svenska dagis, svenska grundskolor. Och då märkte vi att det fanns två kulturer parallellt, den kulturen som vi ville behålla, vi hade varit här i sex eller sju år då, och vi ville behålla vår kultur för att få kontakt med vårt land och meningen var att vi kanske skulle återvända också. Och samtidigt den kultur som våra barn fick genom dagis och skola.

Informanten berättar att föreningen och medlemmarna uppmärksammade att de levde mellan två kulturer. De var medvetna om att situationen i synnerhet skulle komma att påverka deras barn, det vill säga andra generationen. Barnen var födda i Sverige och växte upp som delar av samhället. De ville inte att barnen skulle förlora den etniska kulturen och enbart ta till sig den svenska kulturen. Etnicitet har en väldigt central och betydande roll i människors liv, av denna anledning blir det väldigt självklart för människor som lever i diaspora/exil att bevara den etniska

---

⁶⁸ Gustafson, Per s.26

⁶⁹ Putnam, D. Robert (2001) s.122

⁷⁰ Ibid. s.123

kulturen. I vissa fall får den etniska kulturen större betydelse när människor befinner sig i främmande länder.⁷¹ För att etniciteten ska kunna bevaras är det av största vikt att de kommande generationerna tar till sig av den.⁷² Föreningsmedlemmarna kom fram till att en kombination av de båda kulturerna var det allra bästa.

Jonah: [...] Och då det var två olika kulturer va. Så vi analyserade: ”vad kan vi göra i det här fallet va?”. Vi kan inte säga att ”ne vi satsar bara på svenska kulturen”, om vi gör så, vår identitet det blir avbryt va. Och om vi skulle göra tvärtom, att vi skulle isolera oss från det svenska samhället eftersom vi bodde här. Så det bästa var att diskutera i hela landet, X (folket), att göra olika seminarier och försöka undersöka lite grann hur ska vi göra, och vad ska vi göra?

Av egen erfarenhet vet jag att andra generationens invandrare som är födda och uppvuxna i Sverige å ena sidan har haft många fördelar jämfört med sina föräldrar. Till skillnad mot föräldrarna har de fått lära sig språket och tagit del av den svenska kulturen från början. Men det betyder å andra sidan inte att det alltid varit lätt för dem. Många invandrabarn blir någon gång i livet tvungna att ifrågasätta sig själva när de märker att kulturerna inte alltid går ihop med varandra. Vanliga frågor är till exempel: vem är jag egentligen? Vart hör jag hemma? Hur ska jag bete mig, efter vilken kultur?⁷³

Jonah: Jag har en son som är född här. Han var på dagis och i grundskolan och han blev jätte integrerad, kompisarna var svenskar. Men när han kom till gymnasiet då undrade han för första gången; vad är jag för någonting då? Då han var, ”svartskalle” som du säger, och vad gör de andra svenska ungdomarna? De isolerade honom för de trodde att han inte kunde svenska. Men han bevisade att han var den bästa eleven i klass, han var väldigt duktig på matte, och jag hjälpte också honom, och han var väldigt duktig i alla andra ämnen också. Och hur kunde det vara så? Han pratade väldigt flytande svenska.

Informanten menar att sonens utseende som var typiskt utländskt ”gick emot honom” och skapade fördomar bland klasskompisarna. Det som hände informantens son är något som många invandrarungdomar stöter på någon gång under livet. Det finns oskrivna lagar (fördomar) i samhället som förutsätter att invandrarungdomar ska ha en invandraridentitet och vara mer invandrare än svenskar. I många fall beror det på personen i frågas utseende som fallet med informantens son. Har en person mörka drag stämplas han, både medvetet och omedvetet, som invandrare.⁷⁴ Självklart är det så att en del invandrarungdomar självmant väljer att inta en mer ”invandraridentitet” medan andra växlar mellan den etniska kulturen och den svenska, och så finns de fall då ungdomarna assimileras helt och inte har några relationer alls med sin etniska tillhörighet.

Fuat Deniz och Antonios Perdikaris skriver i *Ett liv mellan två världar – en studie om hur assyriska ungdomar som andra generationens invandrare i Sverige upplever och hanterar sin livssituation* att det i vissa fall

---

⁷¹ Gustafson, Per s. 25

⁷² Erik Olsson (red.) (2005) *Etniska gränser och transnationella egenskaper* s.11f

⁷³ Åhlund, Aleksandra s.67

⁷⁴ Wahlström, Katarina s.15

kan vara svårt för ungdomarna att välja identitet, frågor väcks: ska jag vara invandrare eller svensk? Det resulterar ofta i att ungdomar väljer att inta olika roller under olika situationer. Ibland är man svensk och ibland invandare, det beror på vilken situation man befinner sig i.⁷⁵ Det finns alltså chans att välja den etniska tillhörighet man själv vill ha.

Gabriel: Våra ungdomar har nog lyckats väldigt bra. Många av dem bryr sig om att värna vår kultur, men, men det finns ju självklart undantag. Men som sagt de flesta är nog med att behålla det kulturella. Och faktiskt så är det så att de själva väljer att göra det, inte för att de måste utan för att de själva vill. [...]Men många gånger så anpassar de sig efter folket de umgås med, alltså efter situationen.

Ofta väljer andra generationens invandrare att umgås med ”sina egna” eller med andra invandrare för att det underlättar för dem. Att umgås med människor med samma eller liknande ursprung innebär att man är medveten om vilka normer och traditioner som gäller, vad som är rätt och fel etc. Man undviker kulturkrockar och komplicerade situationer och man förstår varandra bättre.⁷⁶ Den etniska kulturen blir i många fall viktig för andra och tredje generationens ungdomar genom det deras föräldrar berättat för dem. Det skapar även en gemenskapskänsla och man känner att ”vi har också något fastän att vi är i Sverige”.⁷⁷ Att kulturen blivit viktig för ungdomar i diasporan kan också bero på att de kanske känner ett utanförskap i det svenska samhället (då de har kulturella särdrag som skiljer dem åt) och vill på så sätt genom sin etniska kultur markera att ”detta är vi”.⁷⁸ Det etniska ursprunget fungerar som något gemensamt för ungdomarna och skapar en känsla av samhörighet.⁷⁹

Att stå nära sin etniska kultur är bra, men det kan ibland uppfattas som negativt av majoritetsbefolkningen. De kan tycka att invandrare bör integreras helt eftersom de faktiskt inte är i sitt hemland längre.⁸⁰ Aleksandra Åhlund menar att det kan handla om att majoritetssamhället upplever invandrarna som ett hot mot dem och mot vad som är deras. Ett exempel kan vara det välkända uttrycket ”invandrarna tar våra jobb”.⁸¹ I nedanstående citat uttrycker Jonah sig just om detta.

Jonah: [...] Den attityd som det svenska samhället visar invandrare, det måste bli en attityd, det måste bli en positiv attityd. Så att man kan gå fram och gå vidare. Inte motarbeta varandra. Och det systemet som vi har nu det är för att motarbeta mot varandra. För det första det finns också andra politiska och ekonomiska grunder som gör att det här ska bli mindre integration. Till exempel så finns arbetslösheten som nu, och arbetslösheten kan drabba invandrare eller svenskar. Svenskar accepterar inte att de är arbetslösa, de är har en motiv och de säger: DET ÄR invandrare som kommer och tar våra jobb.

⁷⁵ Deniz, Fuat & Perdikaris Antonios s.45

⁷⁶ Wahlström Katarina s.53

⁷⁷ Olsson, Erik (2005) s.14

⁷⁸ Wahlström, Katarina s.8

⁷⁹ Johansson, Rune (2005) *Gemenskapens grunder – Etnicitet som konstruktion och process* s.79f

⁸⁰ Gustafson, Per s.32

⁸¹ Åhlund, Aleksandra s.49

Jonah hävdar att ekonomiska och politiska faktorer även kan utgöra hinder för integrationsprocessen. Om majoritetsbefolkningen känner att ”invandrarna tar de jobb som egentligen tillhör dem” så markerar de redan där att det handlar om vi och dom. Det innebär att majoritetsbefolkningen anser sig vara överordnade invandrarna och ha förtur till bland annat arbeten för att ”det är deras land”. I och med detta skapas gränser mellan vi och dom. En tolkning kan vara att det genom dessa gränsdragningar sker diskriminering eller en mild form av rasism mot invandrarna.⁸² Syftet med integration i ett samhälle bör vara att alla individer har samma möjligheter och rättigheter oavsett etnisk bakgrund.⁸³ Genom gränsdragningar och ett vi och dom tänkande försvåras alltså integrationsprocessen.

Föreningarnas integrationsarbete och samhällsengagemang

Gabriel: Jag tycker att vår förening är inte bara en del av det svenska samhället, utan den är en betydande del av det svenska samhället. Där den finns. [...] Vi sätter stora resurser på att finnas där man kan vara en levande kanal som gör livet lättare åt båda hållen. Ee, vi är öppna för det mesta eftersom vi vet att det är något alla tjänar på. Om vi skulle, om vi bara skulle hålla oss för oss själva och inte bry oss om vad som händer i samhället så skulle vi förstöra för oss själva. Det skulle hindra vår utveckling som organisation, samarbete är viktigt. Vi är i behov av andra.[...]

Gabriel upplever att föreningen tar del av samhället och att de arbetar ”åt båda hållen”. Han menar att det är nödvändigt för föreningens utveckling. Vidare berättar han att samarbete är viktigt och att föreningen är i behov av andra. Att föreningen arbetar både ”inåt och utåt” och samarbetar med andra i kommunen innebär ett lyckat socialt kapital. Föreningen har tagit steget efter det sammanbindande (bonding) och nu tillämpat det sociala kapitalets överbyggande (bridging) som innebär samarbete mellan föreningen och andra organ.⁸⁴

Jonah: [...] Jo vi måste utveckla den här kulturverksamheten som vi har och det måste finnas svenska ungdomar och vi måste göra någonting nyttigt för ungdomar. Och då så kan kommunen bli glad över det vi gör och samtidigt kan ungdomarna komma till oss. Och det är viktigt att de ska komma, som svenska ungdomar. Som du ser, vi vår förening det finns olika.[...]

Jonah berättar att de i föreningen har diskuterat om hur kulturverksamheten bör utvecklas för att nå ut i samhället. De kom fram till att det är av största vikt att aktivera och få svenska ungdomar att bli delaktiga inom föreningen. Integration kan på så sätt uppnås på flera nivåer som informanten berättar om i nedanstående citat. Han menar att det är bra för ungdomarna, bra för föreningen och bra för samhället som ser att det finns en variation av människor i föreningen och att ungdomarnas föräldrar ställer upp och är delaktiga under dansuppvisningar etc. Det blir en

---

⁸² Åhlund, Aleksandra s.49

⁸³ Madsen, Bent (2006) *Socialpedagogik – Integration och inklusion i det moderna samhället* s.139

⁸⁴ Borevi, Karin s.33

sorts social integration för alla på en och samma gång: för individerna, för föreningen och för samhället/kommunen.⁸⁵

Jonah: Och då tänkte vi att vi måste satsa på någonting sådant så bara barnen kan komma och ha kontakt med svenska ungdomar. Och svenska ungdomar kan komma och värdera om vi gör någonting positivt. Säga ”aha vi kan inte bli rätt på en annan kultur men vi kan lära oss istället någonting därifrån”. Och det gör vi, vi som är här, vi lär dom X danser (hemlandets danser) och kulturer alltså och visar samtidigt med svenska ungdomar till det svenska samhället. Och internt alltså, det finns en tät kontakt mellan ungdomar och de kommer från olika nationaliteter. Och vi hade från Syrien också två tjejer.[...] Och då, då det är någonting som är bra inne i föreningen alltså. Men utåt visar vi med svenska ungdomar till det svenska folket vad vi kan göra. Och deras föräldrar som har barn som är med i föreningen de stödjer oss alltså, så när vi är någonstans de kommer samtidigt och tittar på sina tjejer. Vi är i den kulturverksamheten där den är väldigt fint och positivt som vi gör och som vi märker är positivt.

Genom att samarbeta med andra människor och andra föreningar/organisationer i samhället stärker detta föreningarnas position i samhället. Om ett gott samarbete sker får föreningarna ett gott rykte vilket leder till att ytterligare samarbeten kan skapas med andra föreningar/organisationer.⁸⁶ Mirjaliisa Lukkarinen Kvist menar att samhörighet skapas genom aktiviteter. Och mycket riktigt är det så i föreningarnas fall, genom verksamheten som bedrivs sammanförs människor frivilligt och gör något de tycker är roligt, en gemenskapskänsla skapas därmed.⁸⁷ Putnam menar att ”det sociala kapitalet är knutet till nätverk av samhörighet - man arbetar tillsammans.”⁸⁸

Gabriel: Våra medlemmar har ganska blandade ursprung, det finns svenskar, araber, människor från olika länder i Afrika, bosnier, latinamerikaner, greker och framförallt Y (informanten talar om den egna folkgruppen) då eftersom det är en Y förening (föreningens namn). Den här mixen av människor bidrar bara till att vi växer som förening och vågar lita på andra än bara ”våra egna”. Vi är som godispåsen gott och blandat, [skratt]det är verkligen en mix av gott och blandat [skratt]...Ja alltså, alltså saken är den att vi jobbar för samma sak, det finns vissa saker som gör att folk kommer till oss och att vi söker efter dem. För småbarn kan det handla om dans och teater aktiviteterna medan det för ungdomskillar kan handla om fotbollen till exempel. Men det är inte det viktiga, utan det viktiga är att, som jag har sagt tidigare, att vi växer som förening, och vi blir mer säkra i oss själva, alltså vår kultur och identitet bekräftas på något sätt genom att andra ser att vi finns och uppskattar det vi har. Och samtidigt så bidrar vi med någonting positivt i samhället tror jag, eller jag hoppas det i alla fall.

Föreningarna är öppna för mottagandet av människor med andra etniska ursprung. I och med det sker ingen uteslutning av människor med annan härkomst genom några ”etniskulturella” gränsdragningar som markerar att ”det här är vi, här är ni inte välkomna.” Hylland Eriksen menar

---

⁸⁵ Madsen, Bent s.137

⁸⁶ Putnam, D. Robert (1996) s.202

⁸⁷ Kvist, Lukkarinen, Mirjaliisa s.138

⁸⁸ Putnam, D. Robert (2001) s.121f

att tillträdet till en grupp ofta sker genom etnicitet. Om det är en etniskbaserad grupp och en ny person vill delta i gruppen räcker det oftast med att han eller hon har samma etniska ursprung för att få vara med. Detta eftersom personerna då har något gemensamt.⁸⁹ I Föreningarna X och Y (som är etniska kulturföreningar) har medlemmarna förutom den etniska kulturen gemensamt även andra faktorer som skapar gemenskap, till exempel; barn och ungdomsverksamhet, idrottsaktiviteter, föreläsningar om samhällsaktuella ämnen. I och med det känner även människor med andra etniska ursprung också sig välkomna och delaktiga i gemenskapen som finns i föreningen.⁹⁰

Den mångfald som flödar i föreningen bidrar att man vågar lita på andra och inte bara ”sina egna” som Gabriel berättar i ovanstående citat. Naturligt är att människor väljer att lita på personer man känt länge. I föreningarnas situation är det annorlunda, en del känner varandra sedan länge och från hemlandet, men som informanterna berättat finns det människor med andra nationaliteter idag och det är personer de lärt känna genom föreningslivet. I och med att personerna, oavsett etnisk bakgrund, arbetar för gemensamma mål och vill föreningen väl skapas först en känsla av gemenskap som sedan utvecklas till tillit.⁹¹ Putnam menar att ”Tillit är en värdefull samhällstillgång om - men endast om - den är motiverad. Du och jag gynnas båda mer om vi är hederliga mot varandra än om vi avstår från att samarbeta.[...]”⁹² I föreningarna sker det Putnam beskriver socialt kapital som: föreningarna har vissa normer som medlemmarna följer, de får förtroende för varandra och deras sociala nätverk växer i och med att nya medlemmar tillkommer och med nya kontakter i samhället. Medlemmarna arbetar ideellt vilket innebär att allt sker av fri vilja, framförallt välvilja. Putnam menar vidare att socialt kapital kan ha en positiv verkan på samhällseffektiviteten och alltså förbättra den.⁹³

Även Jonah berättar att det finns flera nationaliteter i X-föreningen idag. Som han nämnde i ett citat tidigare menar han att det är positivt att till exempel svenskar är delaktiga i föreningen eftersom det hjälper föreningen med integrationsarbetet. Vilket i sin tur leder till bättre samarbete med andra i kommunen och i landet.

Jonah: [...]Och den andra sidan är att genom de här tre sakerna som vi jobbar med kommer vi till det svenska samhället och vi öppnar ett nät till andra ungdomar också så de kan komma med.[...] Plus att vi organiserar seminarier, då kommer alla ungdomar och då är det på svenska va. Vi bjuder in, då är det kunniga personer alltså, till exempel mot rasismen, mot alkohol, ee mot droger och för integration. Vi tar upp aktuella problem i samhället. Så på det viset vi fortsätter och jobbar. Och vi har detta i nationalnivå, vi har X riksorganisation som samordnar 2, 3 saker. Först vi samordnar en kulturträff, alltid på påsken och så är vi tre dagar där. Och så samlas ungefär 600 ungdomar, bara ungdomar. Som visar olika danser där va. Och vi organiserar den här kulturtävlingen som alla dansar om X (landet) som kommer och tävlar. Och det är ungefär 600 ungdomar, bara ungdomar som kommer och tävlar där. Och det är på

---

⁸⁹ Hylland, Eriksen, Thomas (1999) s.24

⁹⁰ Ibid. s.24

⁹¹ Putnam, D. Robert (2001) s.143

⁹² Ibid. s.142f

⁹³ Putnam, D. Robert (1996) s.201ff

påskan, alltid va. För vi har två dagar extra ledigt där med helg. Så det är en sak. Den andra saken är att vi träffas en gång om året på olika ställen en hel vecka. Så vi hyr en skola, här i norrköping vi hyrde en gång "B skolan" (skolans namn). Och vi var där över ett tusen personer. En hel vecka alltså, de sover i olika aulor osv. Man äter frukost, lunch middag . På morgonen har vi olika aktiviteter och under eftermiddagarna likadant. Till exempel på förmiddag så spelar vi idrott, olika föreningar basket, fotboll, volleyboll och ibland simning också om vi har tillgång till bassäng. Och på kvällarna är det kulturverksamhet som danser också, och där emellan organiserar vi seminarier angående droger, integration som vi hade sagt eller i vissa fall gör vi tavlor, kulturverksamhet alltså från X(hemlandet), olika artister från X(hemlandet), filmer som vi tar från X(hemlandet) vi visar. Och en sak som är väldigt intressant är att vi från början var 90 % X(folket) och 10 % andra, chilensare och så, alltså mest latinamerikaner. Men nu när det har gått 15 år som vi har organiserat oss, nu är ungefär 40 % X(folket) och 60 % det är olika kulturer. De kommer från Asien, Afrika, Latinamerika, här ifrån Europa naturligtvis och Sverige.

Som tidigare nämnt är det oftast verksamheten som föreningen erbjuder som lockar andra människor. I X- föreningen är dansen det som lockat flest människor, mestadels ungdomar. I Y- föreningen är fotbollen en av de aktiviteter som dragit till sig flest utomstående, men även andra aktiviteter. Informanterna har berättat att de arbetar med integrations frågor både inom och utanför föreningens väggar. I föreningen har de seminarier, veckoslutskurser och andra aktiviteter om aktuella "svenska" ämnen i samhället. Utåt i samhället finns föreningarna på plats och delar med sig av sitt kulturella utbud, t.ex. på dagar som mat från hela världens hörn (kulturnatten), karnevalståg, dansuppvisningar, teaterföreställningar, julmarknader och politiska deltaganden som demonstrationer etc. I och med att föreningarna "håller i sin kultur" men samtidigt delar med sig av den och tar del av majoritetssamhällets kultur så skapar de inte några vi och dom gränser. Utan de befinner sig inom två kulturer som de kan känna tillhörighet till tack vare deras arbetssätt och för att de prioriterar integrationsfrågor.⁹⁴

Gabriel: Vi gör det både för våra medlemmar och samhället vi lever i, för att vi tror att en förening utan aktiv integrations tänkande inte kan överleva i det långa loppet.

Z föreningen arbetar också med integration men de har lyckats uppnå integration på ett annat sätt jämfört med X och Y föreningarna. X och Y föreningarna är medvetna om integrationsarbetet och att det är något de måste arbeta med. Z föreningen har däremot aldrig prioriterat integrationsarbete på dagordningen, i alla fall inte medvetet. Utan för deras del har det skett "automatiskt" med åren. Informanten Daniel berättar att det från början var en Z förening (föreningens namn) men att medlemmarna tagit med sig vänner som haft andra etniska bakgrunder och så har det fortsatt tills idag då det är en stor blandning av människor. Idag uppskattas mångfalden som finns och folkdansen är inte längre i fokus även om det förekommer, internationella danser är det som är allra roligast att se på berättar informanten. Likt X och Y

---

⁹⁴ Madsen, Bent s.151

föreningen känner även Z föreningens medlemmar grupptillhörighet till föreningen och en gemenskap finns i gruppen tack vare dansen.⁹⁵

Integrationens innebörd för informanterna

Gabriel: Integration för mig... Integration för mig är att skapa förståelse för varandra.

Integrationspolitikens syfte är att främja likheter och rättigheter mellan människor oavsett kön, etnisk tillhörighet ålder, social ställning etc. De tre huvudmålen för integrationspolitiken är ”jämlighet, valfrihet och samverkan”.⁹⁶ Det innebär att alla ska ha samma rättigheter, var och en ska själv kunna välja hur mycket man vill integreras i värdlandet och att ett samarbete måste ske mellan värdlandets majoritetsbefolkning samt invandrarna, detta för att uppnå ett solidariskt samhälle med förståelse för varandra.⁹⁷

Gabriel: Jo, jag känner till den ganska bra, men tyvärr kan jag inte påstå att jag tycker att den är alltid rätt.

Jonah: Ah jag tycker att själva svenska politiken angående integration är fel inriktad va. För det första, vad gör dom? Dom säger invandrare, eller hur? Men de säger aldrig vilka skillnader som finns i olika kulturer va, det finns arabiska länder som har egen kultur, de som kommer från Asien har egen kultur, de som kommer från Latinamerika har egen kultur och självklart har de en annan syn på samhället och en annan syn på familjen också va. Och då när de kommer och säger ”det ska bli så” allt bestäms uppifrån va, dom bestämmer upp, och de tror att de ska lyckas. Istället tycker vi att det ska komma underifrån och samarbeta med de som är i myndigheterna. Myndigheterna de struntar i det helt och hållet.[...]

Informanten upplever att integrationspolitiken i Sverige är fel inriktad. Han menar att myndigheterna inte tar hänsyn till att alla invandrare i landet faktiskt inte har samma etniska bakgrund. Alla har olika kulturer och även olika anledningar till varför de befinner sig i Sverige. Myndigheterna placerar invandrare i ett fack och invandrare är helt enkelt bara invandrare. Som informanten berättar blir det fel eftersom den etniska kulturen mellan en turk och en cuban kan skilja sig åt väldigt mycket.⁹⁸ Det innebär dock inte att alla invandrare med samma etniska bakgrund är likadana. Som Hylland Eriksen hävdar, kan det faktiskt vara så att två fundamentalister med skilda religioner kan ha mer gemensamt än med personer som tillhör samma religion men har en mer liberal inställning till religionen.⁹⁹

Jonah: [...] Just det just det, ibland tolkar man fel också. Det finns skillnader mellan integration och assimilation. Dom tycker, en del myndigheter till och med dom tycker att om man pratar integration måste man glömma bort sin identitet och sin kultur. Och då det är assimilation.

---

⁹⁵ Kvist, Lukkarinen, Mirjaliisa s.138

⁹⁶ Kamali, Masoud s.348

⁹⁷ Ibid. s.348

⁹⁸ Ibid. s.12

⁹⁹ Hylland, Eriksen, Thomas (1999) s.65

Vidare uttrycker sig informanten om att integrationstänkandet lätt kan övergå till assimilation. Hylland Eriksen menar likt det informanten uttrycker att integration ibland förknippas med assimilation.¹⁰⁰ Minoriteter och individer kan idag själva välja hur mycket de vill integreras i samhället eller kanske till och med assimileras.¹⁰¹ Problemet som finns är att det finns en föreställning om att det är minoriteterna som ska integreras och inte majoritetsbefolkningen. Denna föreställning förstärker ett vi och dom tänkande.¹⁰² Istället för att påvisa att samhällets medlemmar är lika värda och har samma rättigheter bekräftas istället tanken om att de andra finns. De som står utanför vårt samhälle och det är de som måste integreras.¹⁰³

Gabriel: Det behöver inte alltid leda till konflikter men har man inte tillräckligt med kunskap som styrande då kan det bli lite friktioner.

Informanten menar att om myndigheter inte har tillräckligt kunskap kan det leda till konflikter. Samhället är präglad av, både omedvetna och medvetna, fördomar. Och om människor, framför allt människor med makt (myndigheter) inte gör något för att ifrågasätta sina fördomar kan vi inte förvänta oss att majoritetsbefolkningen ska ändra attityd till invandrare. Människor får fördomar och föreställningar om andra genom vad man hört och fått för första intryck av någon eller något.¹⁰⁴

Ofta skapas dessa föreställningar genom media då invandare inte alltid men ofta är ett hett samtalsämne och det debatteras kring dem. Om några invandare har problem blir det en stor nyhet i media och det tas förgivet att alla invandrare har det likadant. Det bör inte vara så enkelt att kunna kategorisera människor och anta att de är si eller så, det finns alltid en orsak till att människor befinner sig i olika situationer. Det gäller alla människor oavsett kön, etnisk tillhörighet, social tillhörighet etc. så det är inte bara något som är specifikt för invandrare.¹⁰⁵ (Självklart är det även så att invandrare har förutfattade meningar om andra invandrare och även om majoritetsbefolkningen, men som sagt det gäller alla människor.) Om myndigheter visar ett intresse till att försöka förstå skillnaderna mellan olika minoriteter och individer kommer det att gynna alla. Det skulle innebära att människor skulle bli bemötta efter vad man egentligen är och inte vad man anses vara. Att ifrågasätta fördomar leder alltså till ökad förståelse både för individen själv och för samhället i stort.¹⁰⁶ Både Gabriel och Jonah är överens om att det finns ett behov av integrationspolitik i samhället men att den borde ske under andra former.

Gabriel: Ja, jag tycker att den är viktig, men inte på det sättet som den marknadsförs idag.

---

¹⁰⁰Hylland, Eriksen, Thomas s. 63f

¹⁰¹ Ibid. s.63f

¹⁰² Kamali, Masoud s. 341

¹⁰³ Madsen, Bent s.135

¹⁰⁴ Trost, Jan & Levin, Irene (1999) *Att förstå vardagen*, (Lund, 1999) s.83

¹⁰⁵ Kamali, Masoud s.13ff

¹⁰⁶ Alexandra Pascalidou (2004) *Mångfald lönar sig! Eller varför tar alla guldfiskar slut i mitten på mars* s.133

Syn på myndigheten och önskemål

Jonah: [...] och då jag tycker att det finns diskrimination på jobbet, det finns diskrimination på myndigheten, diskrimination på skolan, diskrimination det finns överallt. Eller hur? Så det är dom grejerna om det inte finns en debatt och en djup diskussion i det svenska samhället så självklart alltid det ska finnas diskrimination. Så måste det bli en väldigt stor debatt va, i universitet, gymnasium. Och den attityd som svenskarna, en del, de är väldigt kända för att göra solidaritet. Demokratiskt land kommit ganska långt i, kan ej klaga om man jämför med andra länder i Europa. Men problemet är att man måste alltid försöka lösa problemen, så länge det inte är perfekt.

Jonah menar att det förekommer diskriminering i samhället inom olika institutioner. Diskrimineringen sker i olika former och det behöver alltså inte vara något väldigt dramatiskt som måste hända för att en situation ska klassas som diskriminerande. Exempel på diskriminerande uttryck diskuterar Åhlund om i kapitlet *Etnicitetens mångfald och mångfaldens etniciteter* i boken *Etnicitetens gränser och mångfald*, hon menar att uttryck som invandrare, svartskalle och främling etc. är ord som är diskriminerande. När människor talar om andra människor med dessa termer markeras gränserna mellan vi och dom och det bidrar alltså till en uppdelning mellan majoritetsbefolkningen och minoriteterna.¹⁰⁷ Jonah menar att det måste ske en djup diskussion i samhället där dessa frågor diskuteras. Om det inte sker kommer det alltid att finnas klyftor mellan olika folkgrupper. Som informanten diskuterat tidigare menar han återigen att det inte fungerar om myndigheterna vill ”styra allt uppifrån”. De måste gå in i en diskussion med de olika föreningarna eftersom alla är unika på sitt eget sätt. Detta blir först och främst Kultur och fritidsförvaltningens uppgift då det är dem som i första hand förvaltar gamla och nya föreningar.¹⁰⁸ Det går inte att utreda ett fall och sedan anta att samma ”plan” ska gälla för alla. Pontus Odmalm menar att ”det svenska föreningslivet är kontrollerat styrt uppifrån”¹⁰⁹ likt informanten uttrycker sig om situationen.

Jonah: [...]Och de analyserar inte olika kulturer invandrare utan samlar ihop allihopa. Utan de vill reglera uppifrån där är det fel. Jag tycker att måste myndigheterna kontakta invandrar organisationer, gå in i en diskussion: hur ska vi utveckla? Hur ska vi bättra på det här? Hur ska kriminalitet hos invandrare minska?

Jonah berättar vidare att deras förening har väldigt bra kontakt med ABF och kultur och fritidsförvaltningen i Norrköping. Men han pekar på att det är ett passivt engagemang från kommunens sida då de visar sitt engagemang genom att skicka ut lite papper och blanketter till föreningen då och då. Jonah ifrågasätter detta och menar att det inte räcker med att skicka iväg papper utan det krävs mer än så. Kommunen och myndigheterna bör fortsätta samarbeta med föreningarna men istället för att göra det ”uppifrån” ska man göra det ”underifrån” som informanten uttrycker det.

¹⁰⁷ Åhlund, Aleksandra s.49

¹⁰⁸ Odmalm, Pontus (2004) *Invandrarföreningar som intresse kanaler – möjligheter och hinder på lokal nivå* s.111

¹⁰⁹ Ibid. s.111

Jonah: Vi har bra kontakt och mycket bra samarbete med ABF och kultur och fritidsförvaltningen. Det är inga problem men det är ett väldigt passivt arrangemang från kommunen, de gör ingenting för att uppmuntra integration för ungdomar. Nae, de bara skickar papper och tror att det går, men det stämmer inte. Jag tycker att de för de första måste de respektera de olika kulturer för invandrare som invandrare va, eller hur, för det första. För det andra måste de se att för att bygga integration måste det komma underifrån

Gabriel menar att föreningen har ett väldigt bra samarbete med myndigheter och att det är tack vare den hjälp Kultur och fritidsförvaltningen erbjuder dem. Det är väldigt viktigt att föreningar upplever att de får den hjälp och det stöd de behöver utav Kultur och fritidsförvaltningen. Aktiv kontakt med föreningarna från myndighetens sida både hjälper och stärker dem.

Gabriel: Vi har jättebra samarbete med myndigheter. Mycket tack vare Fritids och kulturnämnden i Norrköping, det har hjälp oss en hel del på vägen.

När jag ställde informanterna frågan om det är nödvändigt med integrationspolitik berättade Jonah att han tror att integrationspolitiken finns där för att fylla i ett tomrum som annars skulle finnas. För politiker är det viktigt att visa att de tänker på alla människor i samhället oavsett kön, etnisk bakgrund, social tillhörighet etc. Jonah menar att det handlar om att politikerna behöver invandrarnas röster och därför är det viktigt för dem att visa att de bryr sig. Men när det väl kommer till kritan så gör de inte mycket för att uppfylla målen. En situation som denna leder till att personer (föreningar) kan känna misstro till politiker och myndigheter, det kan upplevas som ”mycket snack och lite verkstad”.¹¹⁰

Jonah: Jag tror att de gör det mest för att de behöver fylla i ett tomrum som dom har själva som politiska ideologer va. Bara för att dom ska säga ”a vi tänker också på invandrare” bara för att dom vet att tio procent av det svenska samhället är invandrare. Så dom behöver invandrar röster också eller hur, så det är väldigt viktigt för dem att de måste fylla i. Så de kan säga ”a vi tycker om invandrare, vi har en minister som är svart till och med.” Men det är någonting som inte visar i verkligheten att dom bygger ett team va. Eller hur?

Vem bär ansvaret för integration? Det måste ske från två håll

Den stora frågan är då, vem har ansvaret för att integrationsarbetet ska lyckas i samhället? Är det föreningarna eller majoritetsbefolkningen? Eller är det upp till myndigheterna att ordna allt?

Gabriel menar att det är både föreningen och myndighetens ansvar. Men det högsta ansvaret ligger hos varje enskild individ. Med hjälp från samhället tror han att det skulle gå bättre, men han hävdar fortfarande att det högsta ansvaret ligger hos varje enskild individ.

Gabriel: Både och men först och främst det är upp till individen, och med lite hjälp av samhället så kan det inte vara fel. Men som sagt om det ska ha något positiv effekt, så måste det komma ifrån individen själv.

Jonah menar att det till en början var svårt att finna en balans mellan de två kulturerna som de levde mellan. För att anpassa sig till det nya landet som de migrerat till bestämde sig föreningens

---

¹¹⁰ Putnam, D. Robert (1996) s.206

medlemmar för vissa åtgärder som de skulle använda sig av. Han berättar att det var viktigt för dem att inte förlora sin kultur men att de samtidigt behövde lära sig det svenska samhällets normer för att klara sig. De kom fram till att språket var en avgörande faktor i integrationsprocessen. Av denna anledning beslutade de att försöka lära sig svenska i den mån det går i föreningen och detta blev ännu viktigare i och med att de hade svenska medlemmar. De äldre uttrycker sig dock på hemspråket eftersom det är lättare för dem. Utan språkkunskaper är det svårt att lyckas i ett främmande land. Tack vare svenskarna och kontakter i samhället lärde de sig hur det svenska samhället fungerar. Informanten menar att de som minoritet anpassat sig efter värdlandet.

Jonah: Ja det var lite svårt i början va. Och då vi hade tänkt ”och vi pratar bara vårt språk hemma” och våra barn ska bara prata svenska, men i förhållande med oss pratar de spanska. Så vi behåller vår kultur och samtidigt gör det att våra barn integrerar sig, men det är inte bara dom som ska integrera sig utan vi själva måste också integrera det. Och då vi kom fram, hur ska vi integrera oss? Och för oss föreningsliv var väldigt viktigt, efter vi hade svenskar i vår förening, det var från början alltså, det var kontakt med svenskar. Vi lärde oss från början hur det svenska samhället är byggd, vilka skyldigheter och rättigheter man har i det svenska samhället som var väldigt positivt allt dessa va. Och jag tycker, det var underbart vad vi gjorde från början. Och sen vi hade tänkt: hur är det i verkligheten, på sociologiskt sätt hur ska det fungera med integration? Och vi kom fram till att det är väldigt viktigt, för det första är det språket va. Om du kan språket så är det väldigt lätt att skapa ett socialt nät i samhället va, och du har möjlighet att skaffa dig jobb, att skaffa dig utbildning och det är en sak.

Kamali menar att det tas för givet att det är invandrare som måste integreras när det talas om integration. När det egentligen är lika mycket upp till majoritetsbefolkningen att främja integrationsarbetet i samhället.¹¹¹ För att återgå till Putnams resonemang kring socialt kapital är det av största vikt att ett samarbete sker för att uppnå något positivt i samhället på ett effektivt sätt.¹¹² Landets minoriteter och majoritetsbefolkning behöver alltså inse att de måste mötas någonstans på vägen, för att lyckas krävs det att alla arbetar tillsammans. Ansvaret ligger inte hos en specifik grupp oavsett om det är invandrare eller svenskar, utan det gäller alla delar av samhället. För att integrationspolitikens mål ska uppfyllas är det av största vikt att alla människor i samhället integreras vilket innebär jämlikhet, lika möjligheter och rättigheter för alla oavsett kön, etnisk bakgrund, ålder, social status etc.

Gabriel: Jag tycker att vi lyckats bra med integrationsarbetet. Som jag nämnde tidigare så är vi inte en homogen förening, och det har gjort saken mycket lättare, och mycket tack vare att vi svenska medlemmar. Som sagt, för att föreningen ska överleva är det viktigt att vi arbetar för integration. Men samtidigt behöver vi hjälp av samhället. Vad är det man brukar säga, en kan inte göra allt, men alla kan göra något. Jag upplever att vår förening bidrar med vårt. Vi hoppas ju på att vara en betydande del av samhället och kanske få lite mer gehör av samhället.

---

¹¹¹ Kamali, Masoud s.341

¹¹² Putnam, D. Robert (1996) s. 201

Avslutande sammanfattning och diskussion

I denna studie har jag undersökt hur invandrarföreningar bedriver integrationsarbete samtidigt som de arbetar för att motverka splittringar inom den ena folkgruppen. Genom den empiri jag fått fram och de teoretiska utgångspunkterna: Socialt kapital, Integration, Etnicitet och kultur har jag försökt att uppfylla studiens syfte. Den centrala slutsatsen för studien är att föreningar har en betydande roll i människors liv. Informanterna har genom deras berättelser tydliggjort att föreningarna har blivit deras andra hem. I föreningarna finns deras familj och vänner och andra människor med gemensamma intressen. Människors sociala nätverk utvidgas tack vare föreningslivet och människor känner en känsla av gemenskap och trygghet i med att de vet att det finns människor som bryr sig. I föreningarna umgås människor men de utträttar samtidigt något positivt för föreningens medlemmar, samhället men även för människor i hemländerna.

I analysen har jag redogjort för vad Putnam menar att socialt kapital handlar om, gemenskap, sociala nätverk och förtroende, vilket är vad som finns inom dessa tre föreningar som jag undersökt. I varje förening förekommer det sammanbyggande sociala kapitalet medlemmarna sinsemellan, vilket innebär att de litar på varandra och känner gemenskap. De arbetar för samma mål vilket underlättas tack vare det sociala kapitalet. Därefter har föreningarna ut i samhället och mellan andra föreningar tillämpat det andra steget av socialt kapital vilket är det överbyggande. Det innebär att föreningar och andra organisationer samarbetar och vill uppnå något positivt i samhället.¹¹³ I föreningarna arbetar människor ideellt vilket innebär att de inte förväntar sig något tillbaka när de utträttat en god gärning, istället bidrar den positiva effekten till att fler människor ansluter sig till föreningarna.

I X och Y föreningarna som är etniskt baserade kulturföreningar har den etniska identiteten en stor betydelse för medlemmarna. Föreningarnas medlemmar (första generationen) är flyktingar som migrerat till Sverige i hopp om ett bättre liv. Deras barn däremot, andra och tredje generationens invandrare är uppvuxna här och har naturligt blivit delar av det svenska samhället. Men samtidigt har de lyckats bevara sin etniska kultur tack vare sina föräldrar och föreningslivet. För andra och tredje generationens invandrare kan det vara svårt att växa upp mellan två kulturer då man velar om vilken kultur man tillhör och någon gång i livet ifrågasätter man sin egen identitet. I många fall betyder den etniska tillhörigheten mycket och man väljer att bevara den så gott det går. Det kan bero på att en känsla av utanförskap finns när ungdomarna befinner sig med svenska ungdomar och därför vill markera att de också har något eget. Ungdomarna känner oftast inte att de tillhör en kultur till hundra procent.¹¹⁴

Många gånger får invandrarungdomar inta olika roller beroende på vilken kontext de befinner sig i. Kameleontens egenskaper passar plötsligt även människor då man byter ”skepnad” eller roll vid olika situationer. När man befinner sig i ett sällskap med infödda svenskar framkommer den ”svenska sidan” och när man umgås med invandrare blir man återigen invandrare. Detta är även något jag har egna erfarenheter utav.

¹¹³ Putnam, D. Robert (2001) s.121f

¹¹⁴ Puskás, Tunde (2007) *Sverigeungrare – en diasporisk gemenskap* s.259

X och Y föreningarna har arbetat för att integreras i samhället både inåt i föreningen och utåt i samhället. Z föreningen har däremot integrerats naturligt. För dem har inte frågan om integration varit aktuell utan övergången från en etniskbaserad kulturförening till en idag mer internationell kulturförening har skett automatiskt. Informanterna Jonah och Gabriel har berättat att de tycker att integrationsarbetet från myndigheternas sida och majoritetsbefolkningen inte är tillräckligt. Jonah menar att det krävs mer engagemang från myndigheternas sida och att det inte räcker att enbart skicka ut lite information och papper då och då. För i praktiken så fungerar det inte då det inte är någon som är intresserad av pappersarbete. Genom fysisk kontakt får saker och ting större betydelse och det uppskattas samtidigt av föreningarna. Det bidrar även till att myndighetspersonalen växer i föreningsmedlemmarnas ögon.

Det jag kommit fram till är att föreningarna faktiskt har lyckats att bedriva bra integrationsarbete och samtidigt gjort sitt yttersta för att bevara den etniska kulturen. Under årens gång och tack vare de problem som de stött på så har föreningarna lyckats lära sig att hantera situationen och därmed funnit en balans för att leva mellan de två kulturerna. Gemensamt för alla tre föreningarna är att de inte har låtit den etniska kulturen vara ett hinder för samverkan och gruppskapandet med människor vilket är en viktig process i integrationsskapandet. Hylland Eriksen menar att det egentligen inte finns några samband mellan kultur och etnicitet. Han ger i boken Kulturterrorismen exemplet på att normmän i Oslo har mer gemensamt med svenskar i Stockholm än vad de har med bönder i Norge.¹¹⁵ Jag instämmer helt i Hylland Eriksens resonemang, för under arbetet med denna studie har jag under flera tillfällen reflekterat över om man verkligen kan påvisa att kultur och etnicitet hör ihop. Mitt svar är likt Hylland Eriksens att det inte är så. Det är ju ”omöjligt”.¹¹⁶ I och med att vi lever i en globaliserad värld där det finns möjligheter till att förflytta sig genom väldigt enkla medel och virtuellt genom media har människor idag fått en frihet att själva välja vilka kulturer man vill ha.

För vad har till exempel en japan som assimilerats i Sverige gemensamt med den japanska kulturen om han eller hon inte känner någon tillhörighet med andra japaner och ”japansk kultur”? Hon eller han bör ju ha all rätt i världen till att få kalla sig för svensk då. För inte är det väl så att personen i fråga ska påtvingas en kultur som han eller hon inte kan relatera till eller känna någon grupptillhörighet i. Samtidigt kanske en svensk gifter sig med en spanjor och tar till sig den spanska kulturen och inte alls lever på något svenskt vis. Innebär det då att hon inte ska få kalla sig för spanjorska för att hon är född i ett annat land och kanske har en annan hår och ögonfärg? Hur länge är man egentligen invandrare? Jag tror att det är en fråga som varje enskild person bör besvara själv. Det är ingen som kan bestämma åt någon annan.

Ett problem som finns som förhindrar det fria valet är alla fördomar som finns i samhället. Det antas så mycket hit och dit. Det antas att alla mörkhyade, brunhåriga och brunögda är invandrare som lever i förorter och inte kan svenska (även informanten Jonah gav exempel på det

---

¹¹⁵ Hylland, Eriksen, Thomas (1999) s.65

¹¹⁶ Tolka inte detta uttryck bokstavligen. För att jag har inte makt nog att påvisa att ”ingenting är omöjligt”. Används endast som ett uttryck.

då hans son blev stämplad som en invandrare). Det antas och folk förutsätter att det är invandrare som ska integreras. Då är frågan, vad är det som säger att majoritetsbefolkningen inte är de som ska integreras? Varför ska det vara okej för majoritetsbefolkningen att resa runt över hela världen men inte behöva tänka på att anpassa sig till andra människors kulturer men när det handlar om deras egna land och invandrarna som finns här så tas det för givet att det är invandrarna som ska integreras.

För att återgå till informanternas upplevelser av myndigheternas engagemang, eller kanske ska man säga passiva engagemang, så är det faktiskt inte så konstigt att människor har fördomar och fortfarande förutsätter att invandrare ska anpassa sig. Som informanten Gabriel nämnde krävs det kunskap för att förstå andra människor, det förutsätter alltså att överordnade människor i samhället (myndigheter) måste ha kunskap om det område arbetar inom. Det räcker inte med att sitta på ett kontor och anta att de här personerna är si och de här är så. Ett aktivt engagemang krävs både från föreningarnas sida och även från myndigheternas. Om engagemanget syns tydligt i samhället kanske det så småningom ”smittar av sig” till majoritetsbefolkningen. Och om det nu skulle vara möjligt skulle det innebära att Putnams teorier om socialt kapital skulle vara fullbordat i denna stad.

Referenser

- Bengtsson, Bo (red.) (2004) *Föreningsliv, makt och integration – ett inledande perspektiv*, Rapport från Integrationspolitiska maktutredningens forskningsprogram, Regeringskansliet; Justitiedepartementet, Stockholm
- Borevi, Karin (2004) *Den svenska diskursen om staten, integrationen och föreningslivet i Föreningsliv, makt och integration – ett inledande perspektiv*, Rapport från Integrationspolitiska maktutredningens forskningsprogram, Regeringskansliet; Justitiedepartementet, Stockholm
- Bryman, Alan (2002) *Samhällsvetenskapliga metoder*, Liber Ekonomi, Malmö
- Deniz, Fuat & Perdikaris Antonios (2000) *Ett liv mellan två världar – En studie om hur assyriska ungdomar som andra generationens ungdomar upplever och hanterar sin situation i Sverige*, Örebro Universitet: Forum för migration och kultur, Örebro
- Gustafsson, Per (2007) *Ett transnationellt perspektiv på migration* i Olsson, Erik & Lundqvist, Catarina & Rabo, Annika & Sawyer, Lena, Wahlbeck, Östen, Åkersson, Lisa (red.) *Transnationella rum*, Boréa Bokförlag, Umeå
- Guvå, Gunilla & Hylander, Ingrid (2003) *Grundad teori – ett teorigenererande forskningsperspektiv*, Liber AB, Stockholm
- Hylland, Eriksen, Thomas (1999) *Kulturterrorismen – En uppgörelse med tanken om kulturell renhet*, Bokförlaget Nya Doxa, Nora
- Hylland, Eriksen, Thomas (1993) *Etnicitet och nationalism*, Bokförlaget Nya Doxa, Nora
- Hyppää, T. Markku (2007) *Livskraft ur gemenskap – om socialt kapital och folkhälsa*, Studentlitteratur, Lund
- Johansson, Rune (2005) *Gemenskapens grunder – Etnicitet som konstruktion och process* i Olsson Erik (red.) *Etniciteternas gränser och mångfald*, Carlssons bokförlag, Stockholm

- Kamali, Masoud (red.) (2006) *Den segregrande integrationen, om social sammanhållning och dess hinder*, Statens offentliga utredningar, Stockholm
- Kvale, Steinar (1997) *Den kvalitativa forskningsintervjun*, Studentlitteratur, Lund
- Lukkarinen, Kvist, Mirjaliisa (2006) *Tiden har haft sin gång – Hem och tillhörighet bland sverigefinnar i Mälardalen*, Linköping, Tema äldre - Institutionen för samhälls- och välfärdsstudier Linköpingsuniversitet
- Madsen, Bent, (2006) *Socialpedagogik, Integration och inklusion i det moderna samhället*, Studentlitteratur, Lund
- Mourad, Maya (2006) *Svartskallarnas Botkyrka i Vendela*, Heugren & Leif, Magnusson (red.) *NoBo – boken om Norra Botkyrka*, Mångkulturellt centrum, Tumba
- Närvänen, Anna-Liisa (1999) *När kvalitativa studier blir text*, Studentlitteratur, Lund
- Odmalm, Pontus (2004) *Invandrarföreningar som intressekanaler – möjligheter och hinder på lokal nivå i Bengtsson, Bo (red.) Föreningsliv, makt och integration – ett inledande perspektiv*, Rapport från Integrationspolitiska maktutredningens forskningsprogram, Regeringskansliet; Justitiedepartementet, Stockholm
- Olsson, Erik (red.) (2005) *Etniska gränser och transnationella egenskaper – Några reflektioner kring etnicitet, social förändring och migration i Etniciteternas gränser och mångfald*, Carlssons bokförlag, Stockholm
- Pascalidou, Alexandra (2004) *Mångfald lönar sig! Eller varför tar alla guldfiskar slut i mitten på mars? I Pripp, Oscar (red.) Mångfald i Kulturlivet*, Mångkulturellt centrum, Tumba
- Pripp, Oscar (1999) *Reflektion och etik i Intervjuer* i Kaiser, Lars & Öhlander, Magnus (red.) *Etnologiskt fältarbete*, Studentlitteratur, Lund
- Puskás, Tunde (2007) *Sverigeungrare – en diasporisk gemenskap* i Olsson, Erik & Lundqvist, Catarina & Rabo, Annika & Sawyer, Lena, Wahlbeck, Östen, Åkersson, Lisa (red.) *Transnationella rum*, Boréa Bokförlag, Umeå
- Putnam, D. Robert (1996) *Den fungerande demokratin – Medborgarandans rötter i Italien*, SNS Förlag, Stockholm
- Putnam, D. Robert (2001) *Den ensamme bowlaren – Den amerikanska medborgarandans upplösning och förnyelse*, SNS Förlag, Stockholm
- Trost, Jan & Levin, Irene (1999) *Att förstå vardagen*, Studentlitteratur, Lund
- Wahlström, Katarina (2003) *"Chile är bäst" Kvinnors gemenskap bortom exilen*, Magisteruppsats från Samhälls- och kulturanalysprogrammet, Linköpings universitet, Norrköping
- Åhlund, Aleksandra (2005) *Etnicitetens mångfald och mångfaldens etniciteter – kön, klass identitet och ras* i Olsson, Erik (red.) *Etniciteternas gränser och mångfald*, Carlssons bokförlag, Stockholm

Artiklar

Vetenskapsrådet (2002) *Forskningsetiska principer inom humanistisk-samhällsvetenskaplig forskning*.
Vetenskapsrådet; Stockholm

Otryckta källor

Inspelning med Daniel 22-04-09

Inspelning med Jonah 26-04-09

Inspelning med Gabriel 29-04-09